

Inleiding:

In 2022 heeft de rekenkamercommissie van de gemeente Tiel een onderzoek gedaan naar jeugdhulp. Het rapport is uitgebracht in september en in de Besluit voorbereidende commissie van 7 december 2022 gepresenteerd en toegelicht. Er is toen uitvoerig stilgestaan bij het niet kunnen uitvoeren van het cliëntvervalsingsonderzoek zoals de rekenkamercommissie dit beoogd had middels het voeren van gesprekken met ouders en kinderen.

De gemeente Tiel heeft aangegeven om in 2023 het verplichte cliëntvervalsingsonderzoek over 2022 uit te voeren en dit te delen met de gemeenteraad en rekenkamercommissie.

De commissie heeft de gemeenteraad toegezegd te reflecteren op het door de gemeente uitgevoerde cliëntvervalsingsonderzoek jeugdhulp over 2022 middels het uitbrengen van een rekenkamerbrief. In deze rekenkamerbrief zal de commissie een visie geven over toegevoegde waarde van dit onderzoek en de gemeenteraad adviseren.

Dat jeugdhulp een belangrijk agendapunt voor de raad moet blijven is evident als we kijken naar cijfers van het CBS wat betreft het aantal kinderen die gebruikmaken van de zorg en de daarmee verbonden trajecten in zowel aantallen als ook het percentage. Gelukkig zien we voor de gemeente Tiel voor 2022 een verbetering ten opzichte van 2021.

1

 StatLine

Thema's Recent Help

Kerncijfers over jeugdzorg

Gewijzigd op: 26 april 2023

Variabelen kunnen gesleept worden naar de kop, rijen of kolommen van de tabel. In de kop is maar één item van een variabele te selecteren.

	Regio's	Perioden	Onderwerp
Tiel			
2021			2022 ²
Jongeren met jeugdzorg			Jongeren met jeugdzorg
Jongeren met jeugdzorg	Jongeren met jeugdzorg (relatief)	Jeugdzorgtrajecten	Jongeren met jeugdzorg
aantal	In % bepaalde leeftijdsklasse	aantal	Jongeren met jeugdzorg (relatief)
			In % bepaalde leeftijdsklasse
			aantal
JZ Totaal jeugdzorg	2 035	19,1	1 900
JZ Totaal jeugdzorg in natura	2 030	19,0	1 900
JH 1 Totaal jeugdhulp	2 010	18,8	1 875

Maar wanneer s we deze cijfers vergelijken met die voor de provincie Gelderland scoort de gemeente Tiel slechter.

 StatLine

Thema's Recent Help

Kerncijfers over jeugdzorg

Gewijzigd op: 26 april 2023

Variabelen kunnen gesleept worden naar de kop, rijen of kolommen van de tabel. In de kop is maar één item van een variabele te selecteren.

	Regio's	Perioden	Onderwerp
Gelderland (PV)			
2021			2022 ²
Jongeren met jeugdzorg			Jongeren met jeugdzorg
Jongeren met jeugdzorg	Jongeren met jeugdzorg (relatief)	Jeugdzorgtrajecten	Jongeren met jeugdzorg
aantal	In % bepaalde leeftijdsklasse	aantal	Jongeren met jeugdzorg (relatief)
			In % bepaalde leeftijdsklasse
			aantal
JZ Totaal jeugdzorg	58 670	10,9	57 445
JZ Totaal jeugdzorg in natura	57 950	10,8	56 895
JH 1 Totaal jeugdhulp	57 360	10,7	56 305

Het onderzoek:

Het cliëntervaringsonderzoek is uitgevoerd door het bureau Reiger Research uit Groesbeek.

Voor het onderzoek zijn 760 personen benaderd, te verdelen in 253 jongeren en 507 ouders. Uitgaande van een totaal van 1900 jongeren (geheel van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering dat onder verantwoordelijkheid van de gemeente wordt uitgevoerd. Volgens de Jeugdwet 2014 is deze uitvraag voldoende. In het totaal zijn 106 reacties ontvangen te verdelen in 32 jongeren en 74 ouders. Deze respons is hoger dan bij het vergelijkend onderzoek uit 2018 maar de onderzoekers geven zelf aan dat de respons te laag is om generaliserende uitspraken op te baseren om van een betrouwbaar resultaat te kunnen spreken. Er gaat wel een duidelijk signaal van uit. De rekenkamercommissie onderschrijft dit.

De resultaten over 2022 zijn vergeleken met de uitkomsten van 2018.

De presentatie:

De rekenkamercommissie vindt het rapport leesbaar en duidelijk. Het is een gebundelde verzameling van opgehaalde data. Er is ter visuele verduidelijking veelal gekozen voor horizontale (gestapelde) staafdiagrammen of een tabel. De opgehaalde resultaten (data) worden duidelijk gepresenteerd. De hoeveelheid opgehaalde informatie is voldoende voor verdere verwerking. Daar waar nodig en mogelijk is er een vergelijk gemaakt met de resultaten / data uit 2018. Dit document vraagt voor de komende jaren dan ook om een vervolg.

In hoeverre draagt dit onderzoek bij aan de beantwoording van de onderzoeksvragen van de rekenkamercommissie?

De rekenkamercommissie wil nagaan in hoeverre in Tiel de feitelijke behoefte aan Jeugdzorg is onderzocht, in beeld gebracht en meegenomen is in de beleidsvorming. Of eenvoudiger gezegd: “krijgt het juiste kind in Tiel ook de juiste zorg?”.

- ✂ De uitkomsten van 2022 worden vergeleken met de uitkomsten van 2018. Dit terwijl een optie van dit onderzoek is het monitoren van de ontwikkelingen van voorgaande jaren. Het college heeft in april 2022 aangegeven dat de verwachting is dat het cliëntervaringsonderzoek 2020 en 2021 in juni 2022 beschikbaar zijn. Een vergelijk met deze jaren zou dan ook logischer zijn geweest.
- ✂ Ondanks de lage respons uit 2018, en wellicht niet representatief, is er voor 2022 gekozen om dezelfde methodiek te gebruiken. De onderzoeker geeft, uit ervaring, aan dat de gewenste respons om van een betrouwbaar resultaat te spreken niet bereikt had kunnen worden bij de gehanteerde methodiek
- ✂ De antwoorden op de open vragen zijn door middel van codering geanalyseerd. Op zich een goede en verantwoorde methode, echter voor de lezer van het rapport gaat waardevolle informatie verloren. Het kan van toegevoegde waarde zijn als de gemeenteraadsleden en de rekenkamercommissie een totaaloverzicht van deze antwoorden krijgen. Zoals dit ook gedaan

is met de toelichting van ouders en jongeren op hun score. Vanzelfsprekend geanonimiseerd en alles met inachtnaam van de privacy regelgeving.

- ⌘ Daar waar een vergelijk gemaakt wordt tussen 2022 en 2018 zijn er nauwelijks relevante verschillen in de uitkomsten. Een paar verschuivingen tussen donker en licht groen. En daar waar er verschillen zijn, zijn deze veelal positieve verschillen. We missen hierbij een conclusie.
- ⌘ Er is tevredenheid over de kwaliteit hulpverleners, contact met de hulpverleners, effectiviteit ondersteuning, de hoeveelheid hulp. Deze tevredenheid komt niet geheel tot zijn recht in het gegeven rapportcijfer. Dit vraagt een nadere duiding.
- ⌘ Dat 44% van de van de jongeren kritisch is over het resultaat van de zorgverlening is erg zorgelijk zeker als we in beschouwing nemen dat niemand het resultaat als heel erg groot aanmerkt, dit in tegenstelling tot 25% in 2018. Bij ouders zien we een achteruitgang in het omgaan met het gedrag van hun kind. Dat het effect van de hulpverlening desondanks een rapportcijfer van 6,5 krijgt vraagt om een nadere duiding.
- ⌘ De gedeeltelijke tevredenheid in de gemeente Tiel komt niet overeen met het algemene beeld in Nederland. Een benchmark met regiogemeenten zou van toegevoegde waarde zijn geweest voor dit rapport.
- ⌘ Er wordt melding gemaakt van grensoverschrijdend gedrag, is deze melding opgevolgd?
- ⌘ De lage en verontrustende score van de onderzoeken, om te bepalen of er sprake is van een bepaalde aandoening of probleem, vraagt nader onderzoek.
- ⌘ Het rapport is een verzameling van opgehaalde data bij jongeren en ouders. Het is vooral het ophalen van 'het wat'. Het is nu aan de ontvangers, en met name de verantwoordelijke beleidsmakers, om 'het waarom' te achterhalen.

Waarom:

- ⇒ Vind niemand van de jongeren het resultaat van de hulpverlening niet heel erg groot?
- ⇒ Kunnen ouders minder goed omgaan met het gedrag van hun kind dan in 2018?
- ⇒ Is er ontevredenheid bij onderzoeken om te bepalen of er sprake is van een probleem?
- ⇒

Maar niet alleen de 'waarom vraag' moet gesteld worden, ook de vraag welke ambities heeft de gemeente Tiel:

- ⇒ Zijn we tevreden als 41% van de jongeren en 31% van de ouders aangeeft dat zij zich door de hulp beter zijn gaan voelen?
- ⇒ Is een cijfer 7 die de ouders geven aan hun contact met de hulpverlener voldoende?
- ⇒ 40% een langere wachttijd had dan 3 maanden, is dat acceptabel?

Voor de rekenkamercommissie is er nog steeds geen antwoord op haar centrale onderzoeksvraag

Advies aan de gemeenteraad

De rekenkamercommissie adviseert de gemeenteraad:

- ❖ Vraag een nadere duiding op de gepresenteerde uitkomsten van het cliëntervaringsonderzoek.

Voorkom dat cijfers, percentages een eigen leven gaan leiden. Van belang is de achtergrond van een bepaalde score. Waarom is deze niet hoger of lager. Het verhaal achter het cijfer.

- ❖ Laat de gemeente aangeven welke leerpunten zij uit dit cliëntervaringsonderzoek haalt.

Onderzoeken worden gedaan om er van te leren en jezelf verder te ontwikkelen. Dit cliëntervaringsonderzoek geeft geen conclusies en /of aanbevelingen. Het mag niet zo zijn dat dit onderzoek gedaan is omdat 'het wettelijk verplicht' is. Wat is voor de gemeente Tiel de toegevoegde waarde van dit rapport en wat gaat men doen met dit rapport?

- ❖ Bepaal per score de ambities en de 'alarm-score'.

Indien gekozen wordt om deze vorm (schriftelijk met een vragen / scorelijst) van cliëntervaringsonderzoek in de toekomst te continueren is het raadzaam om ook de ambities op te nemen als ook een 'alarm-score'.

- ❖ Vraag periodiek (bijvoorbeeld eens in de drie jaar) om een benchmark.

Een vergelijk met de buurgemeenten en gemeenten met eenzelfde karakter en omvang kan leerzaam zijn.

- ❖ Agendeer de cliëntervaringsonderzoek jaarlijks.

Zorg dat het cliëntervaringsonderzoek in de eerste helft van het jaar op de agenda komt. Start met het cliëntervaringsonderzoek in januari en presenteer de uitkomsten uiterlijk in mei.

- ❖ Overweeg een andere methodiek van het ophalen van informatie.

Er is gekozen voor de traditionele vorm van het ophalen van informatie. Schriftelijk met een standaard vragenlijst. Hierdoor mist men de verdieping. De rekenkamercommissie blijft voorstander van het ophalen van informatie via individuele gesprekken, op de situatie gerichte vragen. Alleen hierdoor kan een beter beeld verkregen worden of de juiste zorg terecht gekomen is bij het kind. Het praten met individuen is echter in de gemeente Tiel niet mogelijk terwijl bij andere gemeente deze methodiek wel gebruikt kan worden. Bespreek de mogelijkheid en meerwaarde van gesprekken met de directe betrokkenen; nu zijn het de kinderen en ouders maar bij andere onderzoeken in het sociaal domein is het gesprek met de doelgroep ook van essentieel belang.

Doch boven alles:

Plaats het onderwerp JEUGDHULP met de hoogste prioriteit op de agenda van de gemeenteraad.

En stel steeds de vraag: 'Wat heeft het Tielse kind gehad aan onze inzet?'

Tenslotte

De rekenkamercommissie heeft met veel enthousiasme gewerkt aan het onderwerp jeugdhulp. Soms was het moeizaam maar het is de moeite waard geweest. Jeugdhulp staat weer op de agenda!

De bijdrage van de rekenkamercommissie valt in het niet in vergelijking met de opdracht die de gemeente Tiel in deze heeft om een verbeteringslag te maken om te voorkomen dat de volgende begrotingscijfers in de begroting van de gemeente standaard moeten worden opgenomen:

	ten (WMO)									
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.466	43	10.423	11.057	0	11.057	0	0	0
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0	3.680	0	3.680
6.72B	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0	0	69	0	69
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	0	2.624	0	2.624
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0	2	0	2
6.73A	Pleegzorg	0	0	0	0	0	0	555	0	555
6.73B	Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0	2.060	0	2.060
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0	2.770	0	2.770
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0	2.114	0	2.114
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0	2.052	0	2.052
6.74C	Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0	126	0	126
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	415	88	326	359	64	295	320	35	285
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	5.225	0	5.225	6.354	0	6.354	422	0	422
6.82A	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0	1.023	0	1.023

Programma (bedragen x € 1.000)		werkelijk 2021			begroot 2022			begroot 2023		
Nr.	Omschrijving	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
6.82B	Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	163	0	163

En moeten we berusten in het feit dat:

- dat de percentages van betrokken kinderen in de gemeente Tiel ver boven het landelijk gemiddelde uitkomen.
- dat bijna 2000 kinderen deze zorg nodig hebben.

Wij wensen de beleidsmakers, de gemeenteraad en het college in deze veel wijsheid, voortvarendheid en besluitvaardigheid.